Stiftelsen Norsk Okkupasjonshistorie, 2005

Hans Fredrik Dahl vet hvem som har NS-protokollene

Aftp. m. 15/1.99

118346

Avslører eierens navn

I dag røpes identiteten til eieren av NS-protokollene i et brev fra Hans Fredrik Dahl til Riksarkivaren. Her er historien om hvordan protokollene havnet hos den ukjente eieren.

GEIR KRISTIAN LUND
Aurskog

– Historien er på en måte både enkel og komplisert, sier Hans Fredrik Dahl. – Den starter med fire brødre som vokste opp i Kongsvinger-traktene. Under krigen ble to av dem Milorg-jegere og to ble frontkjempere. Det kan høres rart ut, men det var faktisk ikke så uvanlig at familier ble splittet på denne måten, beretter krigshistorikeren.

Den ene av de to frontkjemperbrødrene falt i 1944. Den andre broren overlevde krigen, men ble idømt flere års fengsel for å ha deltatt på feil side. Han var på dette tidspunkt i besittelse av NS-protokollene, som han ble betrodd av partiformann Vidkun Quisling ved krigens slutt i 1945. Dommen bragte ham inn i et dilemma, ettersom frontkjemperbroren var død og han selv ikke hadde noen barn. Han valgte derfor å gi protokollene videre til sin ene Milorg-bror, som oppbevarte dem bak panelet i stueveggen inntil sin død i 1979.

Uklart motiv

– Alt taler for at frontkjemperen i mai 1945 mottok protokollene direkte fra Vidkun Quisling, forteller Dahl. – Den 7. mai forlot NS-generalsekretær Fuglesang slottet ved 16-tiden og kom ikke tilbake før over midnatt. Dette kan forklare hvorfor han ikke visste noe om overleveringen og av den grunn regnet protokollene for bortkommet eller ødelagt. Motivet for å gjemme bort protokollene er imidlertid uklart. Om det skyldes affeksjonsverdi eller frykten for at de kunne åpenbare hemmeligheter om partiet vites ikke – vår hjemkomne frontkjemper ga uansett protokollene til sin bror som oppbevarte dem på et hemmelig sted i sitt hjem.

Da Milorg-broren døde i 1979, forsvant protokollene fra skjulestedet i veggen. Ingen så eller hørte noe til dem før flere år senere, da de ble forsøkt solgt i utlandet.

– Seks år senere dukket de opp på en auksjon på Long Island i USA, fortsetter Hans Fredrik Dahl. – En person med nær tilknytning til familien hadde sikret seg NS-protokollene.

Dahl sier han vet hvem personen er, men vil ikke røpe navnet av hensyn til sin kilde. Han ønsker heller ikke å fortelle hvordan han for flere år siden sikret seg frontkjemperkisten der dokumentene ble oppbevart inntil de fant veien inn i stueveggen til frontkjemperen. Kisten er i dag halvfull av krigsrekvisitter som sangbok, bånd fra Rikshirden, Håndbok for Arbeidstjenestemannen og noen lysestumper.

Historikeren antar at eieren bor delvis i Norge og delvis i USA. Navnet på den mystiske mannen som er i besittelse av protokollene, og som nå for annen gang forsøker å tjene minst 500 000 kroner på å selge dem, avsløres i dag i et brev fra Dahl til riksarkivar John Herstad. Samtidig arbeides det fra Regjeringsadvokatens side med å finne juridisk grunnlag for å kreve eiendomsretten til NS-protokollene.

Røper eieren. *Historiker Hans Fredrik Dahl avslører i dag overfor Riksarkivaren hvem som sitter på NS-protokollene, som i sin tid befant seg i denne frontkjemperkisten.*

FOTO: ROLF ØHMAN

fakta

NS-protokollene

- En ukjent person averterte sist helg NS-protokoller fra perioden 1934 til 1945 for salg. Minstepris 500 000 kroner.
- Advokat Gunnar Cramer formidler salget i Norge, men ønsker ikke å røpe sin klients identitet.
- Generalsekretær i NS, Rolf Jørgen Fuglesang, skrev i et brev datert 1985 at protokollene «bør bero i Riksarkivet i forskningsøyemed».
- Riksarkivar John Herstad hevder at protokollene er statens eiendom. Regjeringsadvokaten arbeider med saken.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

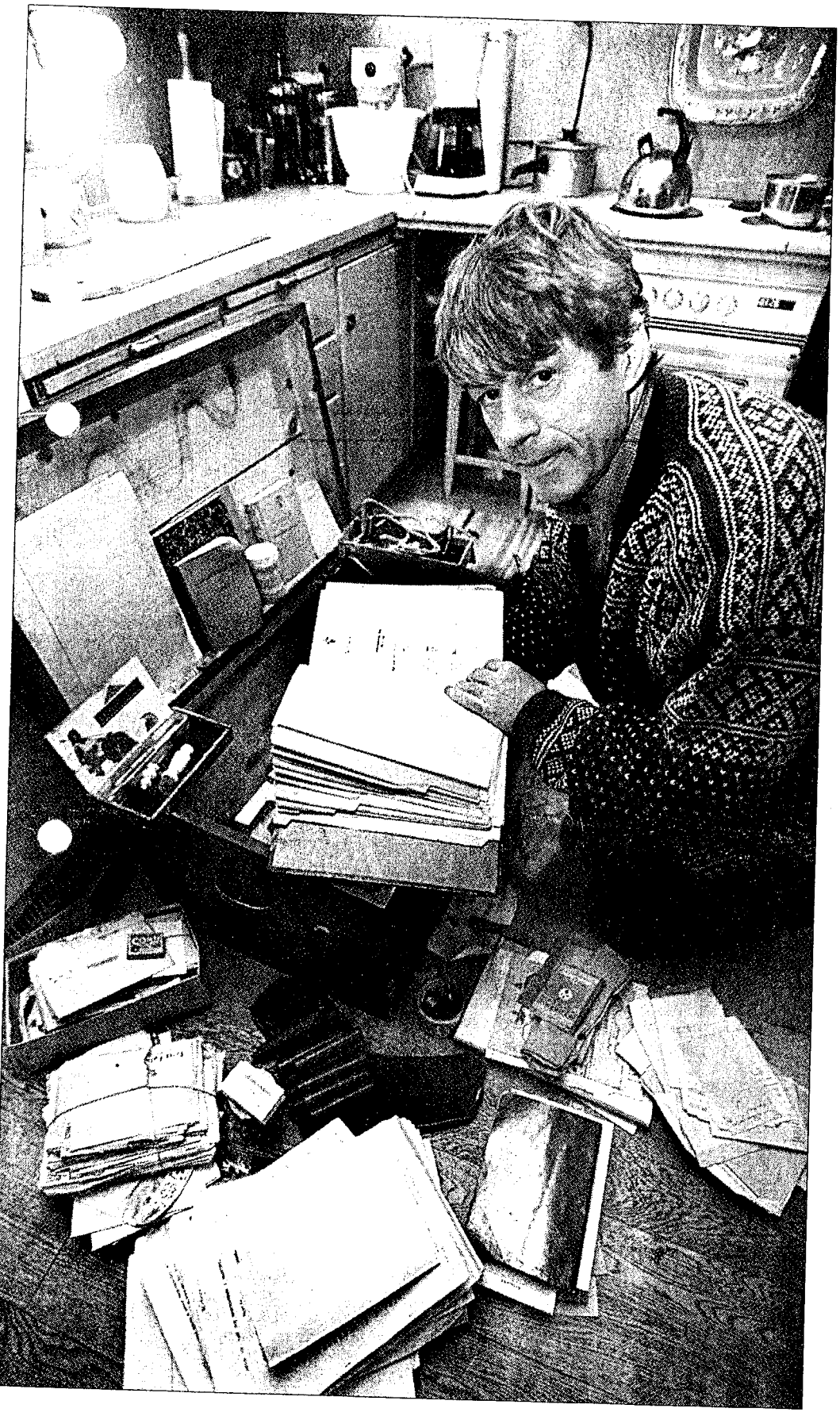

Avslører eieren av NS-protokoll

Historien om NS-protokollen på avveie skal være både enkel og komplisert, ifølge krigshistorikeren Hans Fredrik Dahl.

Det hele startet med fire brødre fra Kongsvinger-traktene. Da krigen kom ble det til at to av brødrene endte opp i Milorg, mens de to andre ble frontkjempere på tysk side. Ikke uvanlig, ifølge Dahl.

Under krigen døde en av frontkjemperne, mens den andre kom i besittelse av NS-protokollene.

– Alt taler for at han i mai 1945 mottok protokollene direkte fra Vidkun Quisling, forteller Dahl.

Mannen som mottok protokollene døde imidlertid i 1971 og Dahl vil i dag avsløre den nåværende eierens identitet i et brev til Riksantikvaren.

Side 35

Røper eieren. *De bortkomne NS-protokollene befant seg i sin tid i denne frontkjemperkisten. I dag røper krigshistoriker Hans Fredrik Dahl hvem den nåværende eieren er. Personen har to ganger forsøkt å selge NS-protokollene for 500 000 kroner.* FOTO: ROLF ØHMAN